

*Березін О. В., д. е. н., професор,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Березіна Л. М., д. е. н., професор,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава*

ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ АГРОСФЕРІ

Розвиток агропромислового комплексу охоплює десятки галузей, що тією чи іншою мірою залучені до процесу виробництва сільськогосподарської продукції та сировини, отримання продовольства, його доведення до кінцевих споживачів. Зазначені процеси відбуваються у межах кожного регіону, зумовлюють відповідні економічні зв'язки між ними та створюють єдину загальнодержавну систему. Крім того, проблеми техніко-технологічного забезпечення зумовлюють необхідність вирішення соціальних проблем сільських поселень.

Виробництво продовольства формує вагомий частку сукупного суспільного фонду споживання, тому певна частина прогнозованого зростання доходів населення має забезпечуватися збільшенням виробництва та підвищенням якості національних продуктів харчування. В агроекономічному розвитку регіонів, їх сільських поселень найбільш гостро проявляються соціальні проблеми українського суспільства [1].

Зміцнення позицій виробників на національному агропродовольчому ринку потребує обґрунтованого державного впливу.

Теоретичні аспекти проблеми є загальноновизнаними, що пояснюється специфікою стану агропродовольчої сфери України як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках [2].

Форми державного впливу, що успішно реалізовані у країнах світу, багатоманітність їх напрямів можна звести до трьох укрупнених груп. Перша група – правовий супровід, зумовлений тим, що однією з функцій держави є визначення законодавчих основ та меж втручання у процеси виробництва та розподілу сільськогосподарської продукції та сировини. Правовий супровід охоплює такі сфери, як формування та функціонування агропродовольчого ринку; фінансування; кредитування; страхування; оподаткування; захист інтересів національних товаровиробників при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності; розвиток аграрної науки; підготовка кадрів; розвиток соціальної сфери тощо. На жаль, в Україні ще не задіяний увесь комплекс зазначених сфер, тому механізм правового супроводу агропродовольчого виробництва є підстави вважати недосконалим.

Друга група – бюджетно-фінансовий вплив. На загальному несприятливому тлі бюджетні кошти виконують функцію заміни нестачі фінансових джерел відтворення в аграрному секторі і не мають активного цілеспрямованого впливу на темпи та пропорції його розвитку, не ініціюють інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

Третя група – реалізація державних програм розвитку аграрного виробництва. Такі програми за основу мають шлях інтенсифікації та ефективного технічного оснащення сільськогосподарського виробництва. Нині політика уряду щодо розвитку агропродовольчого виробництва суперечить вирішенню проблеми забезпечення благоустрою сільських територій та зростання добробуту працівників сільськогосподарської сфери.

З метою збереження незалежності та забезпечення економічної (а у її межах – продовольчої) безпеки держави агропромисловий комплекс потребує перетворення у стратегічний пріоритет державної соціально-економічної політики, що забезпечить поступове зростання і національної економіки у цілому.

1. Березіна Л.М. Організаційно-економічні аспекти формування відносин підприємств АПК: монографія / Л.М. Березіна. – Полтава: ІнтерГрафіка, 2012. – 280 с.

2. Березина Л.М. Проблемы и перспективы развития внешнеэкономической деятельности как основы формирования эффективных взаимоотношений предприятий АПК Украины / Л.М. Березина // Глобальная экономика: кол. монография под научн. ред. проф. Е.Н. Камышанченко, доц. Ю.Л. Расстончиной. – Белгород: ИПК НИУ «БелГУ», 2011. – С. 290-296.